

GEMEENTE-VERORDENING RATTEN- EN MUIZENBESTRIJDING

De praktijk leert dat het voor een goede bestrijding van ratten en muizen nodig is dat de gemeentebesturen beschikken over een verordening, die o.m. mogelijkheden biedt om bestrijdingsacties met de hulp der ingezetenen of van gemeentewege te voeren.

In een aantal gemeenten bestaan reeds politie-bepalingen met betrekking tot de bestrijding van ratten en muizen. Sommige dier verordeningen zijn vastgesteld naar het voorbeeld dat de vereniging van Nederlandse gemeenten gaf in haar weekblad „De Nederlandse Gemeente” van 9 juli 1948 (blz. 342). Inmiddels is wel gebleken dat in verschillende gemeenten behoefte bestaat aan een verordening welke iets ruimere mogelijkheden biedt en die ook tegemoet komt aan enkele in verband met de bestaande verordeningen ondervonden moeilijkheden.

De Commissie inzake de bestrijding van ratten en muizen in Nederland heeft zich daarom beraden over de tekst van een gemeentelijke verordening op de bestrijding van ratten en muizen en daartoe overleg gepleegd met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Als resultaat hiervan heeft de commissie het volgende model ontworpen dat zij de gemeentebesturen gaarne ter overweging aanbeveelt.

Ontwerp-verordening betreffende de bestrijding van ratten en muizen.

Artikel 1.

1. De eigenaar of gebruiker van een onroerend goed, gelegen in een of meer door burgemeester en wethouders aan te wijzen gedeelten der gemeente, is verplicht ter voorkoming van schade door ratten en muizen aan eigendommen of gezondheid overeenkomstig de door burgemeester en wethouders gegeven nadere voorschriften:
  - a. verdelgingsmiddelen uit te leggen of te doen uitleggen en deze uitgelegd te houden;
  - b. vangmiddelen te plaatsen en in stand te houden;
  - c. voorzieningen aan of met betrekking tot het goed aan te brengen, teneinde de aanwezigheid of het binnendringen van ratten en muizen tegen te gaan;
  - d. eetbaar afval buiten gebouwen niet anders aanwezig te hebben dan op voor ratten en muizen ontoegankelijke wijze.
2. De eigenaar of gebruiker van een onroerend goed die door burgemeester en wethouders is aangeschreven binnen een bepaalde termijn een of meer der in het vorige lid onder a—d genoemde maatregelen te nemen is verplicht aan die aanschrijving te voldoen overeenkomstig de aanwijzingen bij de aanschrijving gegeven.
3. Het in de voorgaande leden bepaalde geldt mede ten aanzien van de eigenaar, gebruiker of gezagvoerder van een schip, voor zover deze niet reeds verplicht is de bestrijding of wering van ratten en muizen ter hand te nemen of daaraan mede te werken ingevolge bij of krachtens de wet uitgevaardigde of door de wet bekrachtigde voorschriften aangaande de gezondheid in verband met het internationale verkeer.

TOELICHTING

Dit artikel gaat er van uit dat de eigenaars of gebruikers van een onroerend goed de verstaangewezenen zijn om bestrijdingsmaatregelen te nemen. Om deze personen tot handelen te verplichten, kunnen burgemeester en wethouders uit twee mogelijkheden kiezen, die resp. in het eerste en tweede lid geregeld zijn. Is er een meer algemene ratten- of muizenplaag, dan kunnen burgemeester en wethouders voor dat deel van de gemeente of zelfs voor de hele gemeente nadere voorschriften als bedoeld in artikel 169 der gemeentewet uitvaardigen, voorschriften dus die de eigenaars of gebruikers van alle onroerende goederen in dat gebied betreffen. Is de plaag incidenteel, beperkt deze zich tot enkele percelen, dan kunnen burgemeester en wethouders het middel van de aanschrijving gebruiken. De gekozen redactie brengt mede dat de verplichting om bestrijdingsmaatregelen te treffen ontstaat door het uitvaardigen van nadere voorschriften of het doen van een aanschrijving.

Van de inhoud van de nadere voorschriften of de aanschrijving zal het afhangen welke van de verplichtingen, genoemd in het eerste lid onder a—d, zullen gelden. De verordening bedoelt namelijk de mogelijkheid open te laten dat burgemeester en wethouders een keus maken en dus slechts t.a.v. één of meer der onder a—d genoemde punten nadere voorschriften geven. Via de nadere voorschriften of aanwijzingen kunnen burgemeester en wethouders beslissen welke verdelgingsmiddelen gebruikt moeten worden, wanneer, waar, of hoelang ze uitgelegd moeten worden, welke andere voorzieningen getroffen moeten worden, hoe lang de bestrijdingsactie moet duren etc. Daar zij de bevoegdheid hebben ook voorzieningen met betrekking tot het goed voor te schrijven, zullen burgemeester en wethouders zo nodig ook kunnen bepalen dat de bij het schoonmaken van sloten op de wal-kanten gedeponeerde plantenresten en andere verontreinigingen, die ratten aantrekken, niet blijven liggen doch verwijderd worden.

Doelebewust is er van afgezien in de verordening een definitie te geven van ratten en muizen. In enkele der bestaande verordeningen komt wel een opsomming voor van het onder de verordening vallende ongedierte. Men heeft die opgenomen om te voorkomen dat niet schadelijke muizen — hier wordt wel aan spitsmuizen gedacht — verdelgd zouden worden. Aan een definitie kleeft echter het bezwaar dat geen strafvervolging met succes kan worden ingesteld als niet vaststaat en bewezen kan worden welke ratten- of muizensoort de betrokkene nagelaten heeft te verdelgen. In het algemeen zal dat bewijs moeilijk te leveren zijn. Ook al omdat bij een redelijke toepassing van de verordening onschadelijk te achten muizen gespaard zullen worden, heeft de commissie er van afgezien de begrippen „rat” en „muis” te omschrijven.

De in het tweede lid opgenomen aanschrijvingsbevoegdheid heeft, mede in verband met het gestelde in lid 1 onder c, aanleiding gegeven tot de opmerking dat een mogelijkheid van beroep op de gemeenteraad, zoals bijv. in de bouwverordeningen geregeld, aanbeveling verdient. Hieromtrent zij opgemerkt dat tegen het opnemen van een beroepsprocedure, waar men daaraan bepaaldelijk behoefte meent te hebben, geen bezwaar behoort te bestaan, mits die procedure zo wordt ingericht dat het treffen van maatregelen, welke uit een oogpunt van volksgezondheid geen uitstel gedogen, niet belemmerd of vertraagd wordt. Overigens valt te bedenken dat degene die meent door onredelijk overheidsingrijpen getroffen te zijn bij de huidige stand van de rechtspraak zeker niet zonder alle bescherming is.

In de gemeenten waar schepen plegen te meren, kan het nodig zijn een bepaling als deze te hebben. Omdat schepen roerend goed zijn vallen zij niet onder lid 1 of 2. Teneinde strijd met voorschriften betrekking hebbend op de scheepvaart in het internationale verkeer te voorkomen, zijn van de toepassing der verordening uitgezonderd die schepen waarop de gezondheidsregelingen internationaal verkeer toegepast kunnen worden.

Gewezen kan hier worden op de Internationale Sanitaire Regeling van de Wereld Gezondheids Organisatie (Tractatenblad 1952, nr. 145), de wet tot wering van besmetting voor uit zee aankomende schepen (Stbl. 1877, no. 35), de daarop berustende algemene maatregel van bestuur van 15 mei 1933 (Stbl. 276) en het Internationaal Sanitair Verdrag Scheepvaart (Stbl. 11931, no. 10). Overigens is, zoals wellicht bekend, een quarantaine-wet in voorbereiding.

Artikel 2.

1. De in artikel 1 bedoelde personen zijn verplicht, voorzover hun goed of schip betreft, de maatregelen te gedogen, welke burgemeester en wethouders ter voorkoming van schade door ratten en muizen aan eigendommen of gezondheid hebben getroffen.
2. Het is de in het vorige lid bedoelde personen verboden enige handeling te verrichten waardoor die maatregelen geheel of gedeeltelijk van hun werking kunnen worden beroofd.

TOELICHTING

Dit artikel ziet op het geval dat de bestrijdingsmaatregelen worden genomen niet door de eigenaars of gebruikers van het roerend goed, maar door of vanwege de gemeente. Waar de gemeente de rattenbestrijding ter hand heeft genomen, zullen de eigenaars en gebruikers verplicht zijn de aanwezigheid van verdelgingsmiddelen of vangmiddelen, het treffen van bepaalde voorzieningen etc te gedogen. Deze gedoogplicht impliceert dat betrokkenen de maatregelen niet ongedaan mogen maken. Het schijnt minder zeker of het met de gedoogplicht in strijd is de maatregel te frustreren, zonder haar feitelijk ongedaan te maken. Om die onzekerheid weg te nemen is het tweede lid opgenomen.

Artikel 3.

Het is verboden zonder daartoe bevoegd te zijn uitgelegde verdelgingsmiddelen of opgestelde vangmiddelen te verwijderen, te verplaatsen of voor hun doel ongeschikt te maken, of enige andere handeling te verrichten, waardoor maatregelen ter voorko-

ming van schade door ratten en muizen aan eigendommen of gezondheid ongedaan gemaakt worden of geheel of gedeeltelijk van haar werking kunnen worden beroofd.

TOELICHTING

Deze bepaling is nodig om tegen te gaan dat derden op ontoelaatbare wijze in de bestrijding ingrijpen.

Artikel 4.

1. Met het opsporen van overtredingen van deze verordening zijn behalve de bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen belast de door burgemeester en wethouders aangewezen personen.
2. De in het vorige lid bedoelde personen zijn, zo dikwijls de zorg voor de nakoming van de bepalingen dezer verordening dit vereist, bevoegd tussen zonsopgang en zonsondergang gebouwen en erven, ook tegen de wil van de bewoner, eigenaar of gebruiker binnen te treden, voor zoveel het woningen betreft met inachtneming van de bepalingen van de wet van 31 augustus 1853, Stbl. 83.

TOELICHTING

*Het eerste lid maakt het mogelijk om, indien daaraan behoefte zou bestaan, bijv. een gemeentelijke rattenbestrijder als opsporingsambtenaar aan te wijzen.
Het tweede lid is alleen nodig indien en voor zover niet reeds een algemene verordening regelende het betreden van woningen en erven in de gemeente bestaat.*

Artikel 5.

De bestuurder, het bestuurslid of de commissaris van een rechtspersoon is verplicht er voor te zorgen dat de rechtspersoon onder zijn bestuur de bepalingen van deze verordening en van krachtens deze verordening gestelde regels of gegeven aanwijzingen naleeft.

TOELICHTING

De zorg tot ratten- en muizenbestrijding kan op een rechtspersoon rusten. Waar dat het geval is, zal een bepaling als in dit artikel vervat, nodig kunnen zijn.

Artikel 6.

Het handelen, waaronder is te verstaan zowel doen als nalaten, in strijd met de bepalingen van deze verordening wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Gaarne willen wij hier de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, in het bijzonder Mr H. A. A. Degen, danken voor alle moeite en zorg besteed aan het tot stand komen van bovenstaand ontwerp gemeentelijke verordening — Red. „Rat en Muis”.

